

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Šmihelska cesta 14

8000 Novo mesto

tel.: (07) 373-05-89, fax: (07) 373-05-90

E-pošta: natalija.pelko@kqzs-zavodnm.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Pridelava lubenic

Lubenica spada med bučevke. Kjer je na kmetiji urejeno namakanje, je pridelava čedalje zanimivejša tudi za JV Slovenijo.

Lubenica ima zelo visoke toplotne zahteve, zato priporočamo pridelavo preko sadike in saditev na prosto, ko se povprečne dnevne temperature dvignejo nad 15 °C. Nizke temperature lahko povzročijo resne poškodbe rastlin, zato saditev na prosto priporočamo po 1. maju oziroma, ko se temperature dvignejo nad 15 °C. Zgodnja pridelava ima višjo gospodarsko vrednost, zato je v naših klimatskih razmerah priporočamo pridelovati v zavarovanih prostorih pred 1. majem, ko jo je v aprilu mesecu potrebno varovati s agrotekstili. Pravočasno sajene sadike dozorevajo v I. dekadi julija in potem vse do konca avgusta in sredine septembra, če smo naredili terminsko saditev. Poznejši sadilni termini so nesigurni.

Sortiment lubenic je pester. Izbira sorte je ena ključnih za ustrezen pridelek. Najbolj priljubljene so sorte in hibridi z drobnejšimi plodovi in brez semen. V ponudbi so tudi sorte z rumeno obarvanim mesom. Odvisno od sajenega sortimenta lubenica v naših pridelovalnih razmerah dozori v času od 65 do 90 dni po saditvi sadike. Izbira kultivarja je odvisna tudi od končne velikosti in od skladiščnih sposobnosti plodov. Najpogostejše sadimo kultivarje 'Crimson Sweet', 'Modelino', 'Bedouin', 'Top Gun', mini 'Mini Love', 'Sugar baby' in 'Muse'. Pri nekaterih sortah se priporoča tudi saditev opraševalcev.

Lubenica ima rada humozna, zračna in zmerno kislila tla s pH med 5 do 6. Zemljišče za lubenico pripravimo z organskimi in mineralnimi gnojili, odvisno od kemijske in biološke analize tal. Sadtvena površina naj bo dobro osvetljena in prevetrena, saj ji ustreza suho in vroče poletje. Pri zračni vlagi višji od 65 % se lahko pričnejo pojavljati težje obvladljive bolezni.

Okvirne količine hranil za pridelek 60 t so 100 kg dušika, 120 kg P₂O₅ in 160 kg K₂O na hektar. Priporočamo 40 – 60 % dušika pred saditvijo, ostanek razdelimo na 1 - 2 dela. Prvič pognojimo pred cvetenjem. Drugi obrok dodamo ob debeljenju in zasnovi plodov. Zelo pomembni hranili sta tudi kalcij in magnezij. Večja ponudba dušika naj bo na razpolago v začetni fazi rasti, saj v kasnejših fazah povzroča zakasnitev cvetenja in vpliva na zmanjšanje pridelka. Lubenica je občutljiva na zasoljenost tal na kar moramo biti pozorni, če ji tedensko dodajamo hranila po kapljičnem sistemu. EC vode za namakanje naj bo < 3 mS/cm.

Za rast so optimalne temperature od 25 do 30 °C podnevi in 18 do 20 °C ponoči. Za uspešno oploditev in razvoj plodov morajo biti temperature nad 20 °C. Pri temperaturi nad 32 °C rastline prenehajo nastavljati ženske cvetove.

Moške in ženske cvetove razvije na vrežah drugega in tretjega reda. Moški cvetovi se pojavijo prej in jih je več kot ženskih. Ženski cvet prične s cvetenjem jutraj in cveti 2 do 3 dni. Cvetove

običajno oprašijo čebele in druge žuželke. V zavarovanih prostorih je priporočljiva naselitev opraevalcev, 3 do 4 panje na hektar.

Potrebe po namakanju zelenjave so odvisne od evapotranspiracije v posameznem letu, od vrste sajenje vrtnine in stopnje njenega razvoja v posameznem letu, ki ga označimo s K_c (faktorjem rastline), ki je za posamezno FF različen. V prvi fenofazah je potreba po vodi za lubenico enaka zmnošku ET_0 (potencialna evapotranspiracija rastline) in koeficienta 0,4, od 20 do 50 % pokritosti tal je K_c 0,6, nad 50 % pokritostjo tal do oblikovanje prvih plodov je K_c 0,8, do začetka obiranja do konca pa je K_c 1. Priporoča se kapljično namakanje.

Foto: Lubenice sajene na PE folijo s kapljično cevjo in cvet lubenice

Posevek zasnujemo s sadikami s koreninsko grudo, ki jih sadimo v vrsti sadimo na 50 do 100 cm, odvisno od sorte. Med vrstami naj bodo razmiki od 1,2 do 2 m. Večje gostote saditve dajejo boljše rezultate. Priporočene gostote na hektar se gibljejo od 10.000 do 16.000 rastlin na hektar. Priporoča se saditev na grebene, zaradi boljšega ogrevanja tal in lažjega odtekanja vode.

Zaradi talnih boleznih se lubenico cepi na različne podlage, da so rastline odporne na težja glivna obolenja. Pri cepljeni sadiki obstaja nevarnost, da se cepljen del osamosvoji. Za preprečevanje rasti plevelov priporočamo različne zastirke. Če imamo možnost izvedbe kapljičnega namakanja, je priporočljiva uporaba PE folije, ki poveča temperaturo tal, hitrejšo mineralizacijo in hitrejšo dostopnost večjih količin dušika iz organske mase.

Priporočilo za čas setve ali sajenje:

Vrsta zelenjave/mesec	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
lubenica												

Setev v zavarovan prostor
Saditev v zavarovan prostor
Saditev na prosto

Tehnološka zrelost lubenice se določi na več načinov. Ko je plod zrel se prične pecelj ožiti in sušiti. Suši se tudi najbližja vitica. Zrelo lubenico lahko razločimo tudi po zvoku, ki ga odda po trkanju na plod. Zvok je votlejši. Plodovi, ki ležijo na tleh so ob zrelosti na spodnji strani rumeno obarvani. Zrelost določamo tudi z refraktometrom, glede na razvite sladkorje v plodu lubenice. Najboljša je na pridelovalnem prostoru dozorela lubenica, ki v skladišču zdrži od 5 do 14 dni. Plodove pobiramo s pecljem. Pričakovani pridelek je 30 do 50 t/ha.

Najpogostejši škodljivci: pepelasta plesen, kumarna plesen, talne glive, tripsi, rastlinjakov ščitkar, uši, pršice, stenice in polži. Več o škodljivih organizmi na spletni strani <https://www.ivr.si/>.

Pripravila: Natalija Pelko, KGZS Zavod NM